

[Landbrugsministeren.]

og at der er købt af klid og lignende ca. 48 000 t. Det er ikke halvdelen af den indførsel, vi havde før krigen, som var på ca. 1 500 000 t ialt, men det er langt mere end i de nærmeste år efter krigen; under krigen og det første års tid efter krigen fik vi slet intet ind. Situationen er altså ikke så dårlig forsyningsmæssigt, hvis det lykkes at få det købte ind som planlag.

Med hensyn til priserne vil jeg skønne, at de priser, der betales, er fuldt forsvarlige i forhold til de priser, vi får for vore store eksportvarer, smør, flæsk og æg. Dersom disse mængder kommer ind, er der mulighed for en meget stærk stigning af landbrugets produktion, men det vil selvfølgelig tage nogen tid, inden det giver sig udslag i en øget produktion, fordi det meste til at begynde med vil gå til at sætte besætningerne op.

Det ærede medlem hr. Laurits Pedersen rettede et stærkt angreb på mig for nogle udtalelser, jeg havde fremsat på de jyske husmænds sendemandsmøde angående andelsforholdene. Hans kritik findes sp. 787. Han udtaler bl. a. — med formandens tilfaldelse vil jeg gerne citere —:

„Med andelsbevægelsen har dette jo intet at gøre. Det har været det særprægede for dansk andelsbevægelse, at alle har kunnet tilslutte sig den i alle dens forgreninger uden at give noget som helst bort af den selvstændighed, som alle indenfor dansk landbrug sætter så stor pris på.“

Jeg vil gerne spørge det ærede medlem, om han kan vise mig noget andelsforetagende, hvor der ikke gives noget bort af medlemmernes selvstændighed. Det tror jeg næppe han kan. Det gælder naturligvis for andelsforetagender, at man fra medlemmernes side skønner, at fordelene ved at løfte disse opgaver i fællesskab og samarbejde er større end det indgreb, der sker, hvis man går ind i et sådant foretagende. Enhver har sin ret og sin frihed til at gå ind eller lade være. Det samme gælder andelsgårde. Jeg har nævnt andelsgårde, fordi jeg mener, at de må bygges op på samme måde. Er der nogle, der har lyst til at gå ind, synes jeg, vi bør støtte dem, ligesom vi støtter andre ubemidlede landmænd ved oprettelse af nye brug. Jeg har aldrig anbefalet, at man skulle oprette andelsgårde ved tvang. Jeg har udtalt ved husmands-sendemandsmødet i Århus og andre steder, at jeg tror, det ligger således for de ubemidlede og mindrebemidlede landmænd indenfor ungdommen, som har vanskeligt

ved at få et erhverv i landbruget, og som må tage hensyn til de foreliggende økonomiske muligheder, at en kombination af stordriftens og smådriftens fordele nås lettest og bedst gennem andelsgårde, det største økonomiske udbytte og det mindste arbejde, de to ting, man stiler efter i alle erhverv. Jeg har altså ikke anbefalet at gå ind i noget sådant. Jeg overlader til de enkelte selv at afgøre, om de ønsker at gøre et sådant forsøg, og ønsker de det, synes jeg, at staten lige så godt kan yde støtte til det som til at starte et mindre brug.

Jeg har endvidere udtalt min tvivl om, hvorvidt dansk ungdom vil kunne løse en sådan opgave i fællesskab. Når jeg har udtalt denne tvivl — og det har jeg gjort, hver gang jeg har nævnt fordelene ved andelsgårde —, har jeg henvist til det forsøg, der blev gjort for ca. et halvt hundrede år siden på Koldingegnen. Det blev efter nogen tids forløb opgivet, men det er jo ikke sikkert, at forholdene nu er, som de har været; det er muligt, at de økonomiske og arbejdsmæssige fordele ved en andelsgård efterhånden bliver så store, at denne opgave kan løses i samarbejde og fællesskab i fremtiden. Måske er det ærede medlem hr. Laurits Pedersen og jeg blevet for gamle til at være med til et sådant forsøg, men de unge vil ikke standse der, hvortil vi to er nået.

Det ærede medlem hr. Knud Kristensen omtalte i går, at jeg i foråret 1948 var fremkommet med en opgørelse over landbrugets økonomiske forhold, der viste, at med en god høst i 1948 ville landbruget få glimrende tider og en forrentning på ca. 6,8 pct. Han tilføjede, at enhver, der har forstand på landbrug, kan selvfølgelig se, at denne opgørelse er helt hen i skoven, den er kun til at sætte land og by op mod hinanden.

På denne meget hårde beskyldning vil jeg svare for det første, at jeg har aldrig sagt, at landbruget ville få glimrende tider, det er noget, det ærede medlem selv har fundet på. Dernæst vil jeg spørge det ærede medlem hr. Knud Kristensen, om han mener, at jeg ingen forstand har på landbrug. Det er muligt, men det er ikke sikkert, at denne påstand er rigtig. Jeg overlader trygt til andre at dømme om, hvem af os der har mest forstand på at drive landbrug. For det tredje vil jeg gerne sige, at opgørelsen skyldes ikke mig, men Landøkonomisk Driftsbureau, den institution, som er mest sagkyndig på dette område.

Når jeg fremskaffede opgørelsen i foråret ved behandlingen af forslaget om statstil-